

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnštvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi Božičnih praznikov izide prihodnji list v ponedeljek 28. decembra 1885.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

Božično premirje.

—o.— Bodite nam od srca pozdravljeni, božični prazniki! Poslanci ste iz nebes, ki stopate mej sovražne vojske na zemljo, da se za dva trenotka sklene premirje, da se odložijo meči strasti in da človeško srce prejema milno angeljske vaše harmonije. — „Mir ljudem na zemlji!“ Od veka do veka se obnavlja to vaše nebeško naročilo, ali vseh vekov zgodovina je od dna do vrha napolnjena z boji in razprtijami, in če vzamemo posamezen boj, posamezno razprtijo, že pod prvim pogledom razpade nam na milijone drobnih bojov, drobnih razprtij! Tudi sedanjost je bila postavljena na razvaline in bodočnosti si išče tako, da dela razvaline. Nemirno morje, sedaj bolj, sedaj manj razburjeno, a vedno nemirno je človeštvo in človek, v njem kakor kaplja, se skozi vsako trenutje mora prebiti s trudom in bojem. Kako se tedaj razveseli srce vas, blagodejnih božičnih praznikov, ako prebiva v tistem delu človeškega valovja, do katerega se obrača vaša moč! Ko sneženi hlad pokrije zemljo, pridete tudi vi, in pod vašo stopnjo se naše valovje potolaži, vsaka

kaplja izmej nas poišče samo sebe, ni več sovražnega dotikanja — mir navstane zavoljo vas, čudodelni božični prazniki!

Tudi v imenu slovenskega naroda vas pozdravljamo, božični prazniki! Nedorodni mir ljubi že od nekdaj naš dobrosrčni narod in zastran njega bi se že davno lahko bila spolnila božja volja, da bi „mir ljudem na zemlji“ zavlada. Toda celó najnežniša ovčica ne more živeti v miru, ako ima slabega so sedla poleg sebe. In iz tega pride, da narod slovenski nema miru, če tudi je po evangelijskih besedah mir uprav tistim namenjen, kateri imajo dobro voljo. Da je narod proti narodu, dežela proti deželi, krivde za to nema najmanjše slovenski narod, vsa krivda je v tistih, ki kakor rjoveči levi prežijo na slovenka naša selišča. Zategadelj se veseli srce našega naroda, kadarkoli more imeti zavest, da so se poželjive oči našega sovražnika obrnile od naše svojine, — če tudi le za jeden jedini trenotek. Dnevi božični položijo v vse krščanstvo kratko premirje, potolažijo tudi strast v nasprotnikih naših. Znamo sicer, da se bodo v kratkih urah znova vzdignili proti naši sveti stvari, — toda oddihljaja božičnega je politični naš narod ravno tako vesel, kakor se preprosti slovenski narod raduje sedanjih praznikov, ker so mu najpristrčniši božični.

In ko tako politični naš narod uživa sladko božično premirje, pomisli naj srečo poznejših slovenskih rodov, katerim bode dan stanoviti politični mir! Slovenstvo se bode ohranilo na sedanjem svojem ozemlju, narod se bo osvobodil od tujstva, sam svoj bode služil državi in slovanskemu napredku, — ako se sedanji rod slovenski dá do zadnjega prešiniti od slovensko-narodne ideje, ako se potem z vso svojo močjo umeje po jedni strani v bran postavljati proti sovražniku, po drugi pa delati za trdoslovensko, narodno odgojo. Na borbah in na delu sedanjega slovenstva počivajo upi boljše naše bodočnosti; če smo mi malomarni v svojih narodnih težnjah in žrtvah, zapraviti utegnemo našemu potomstvu celo priliko, da bi se boriti moglo, odvzeti mu celo milo zavest božičnega premirja. Dajmo se premagati, potem bode res večni mir, ker potem bode sužnost, a sužnost malih narodov je grozna, ker nema niti v sebi tolažbe, da bode kedaj še mogoče, upor in borbo vzdigniti proti tlačiteljem. Sleharna zavest je potem zatrtja, tudi zavest božičnega premirja! Bodimo hvaležni usodi, da nam je naklonila

borbo z odkritim neprijateljem, borbo, v kateri je upanje do zmage, borbo, ki ima za slovenski narod gotovo zmago, ako se sedanji rod navduši proti sedanjemu položaju svojega naroda, ako do poslednjega moža postane vojskujoč se in delujoč rod. Koliko časa že vemo, da imamo sovražnika po naših pokrajinah, — a zakaj ga tako rahlo odganjamo, zakaj celo nekateri mej nami hote, da mu pripravimo gorka gnezda? Po naših mejah je osobito sovražnika polno, tam nas zatirajo, uničujejo, — a zakaj so pretekla leta in leta, predno smo se izučili, da je treba proti navalu sovražnikovemu postaviti trdnjav, zakaj se tako počasi sedaj donaša? Kakšno je to naše vojskovanje, ako se mej sabo ne ljubimo, ne združujemo, ako v boji nismo jedno telo, kakor pravimo, da smo jedna duša? In sploh, zakaj si ne razjasnimo pomočkov, potem, ko smo si razjasnili nevarnosti? A pred vsem: zakaj nam nedostaje odloke in poguma? „Sapere ande“! Junaška ta beseda pravi: Imej pogum, da svojo usodo določuješ po svoji sodbi in razumnosti! Imej pogum, da ostaneš zvest prepričanju svojemu ter da jasno in pošteno zastopaš svoje mišljenje drugim, protivnikom v lice! Vsi naši boji za narodno odgojo in samoodločljivost slovenstva, z jedno vkupno domovino, ti bodo naj živa istina junaškega gasla: „Sapere ande“ in naša bo zmaga in napočili bodo časi, v katerih bo slovenstvo uživalo svoj stanoviti narodni mir, mir, katerega dobroto dajo vam v naši dobi okusiti kratki trenotki božičnih praznikov!

Z razburjenostjo zadnjih dni v srci stopa slovenski narod v letošnje milo premirje božičnih praznikov, dobro vedoč, da je kratko, a da so dolgi dnevi nove borbe za njim. Dobro nam došli božični prazniki s premirjem, a dobro nam došla tudi bodočnost z borbo, z borbo za sveto narodno zavest, za vso narodno stvar! Če ne mi, naši sinovi in unuki veselili se bodo lepšega predbožičnega in po-božičnega časa in s čutom zadovoljnim, ki ga daje prestana nevarnost, bodo se ozirali v prošlost, polno naših grenkih stisk in trdih bojov.

Dr. Knotz in jaz.

(Samoovadba.)*

Bila je to grozna noč! Brez spanca sem se metal po vroči postelji sem ter tja. In ko konečno

*) Opomnja uredništva. Ta članek nam je poslal naš Dunajski dopisnik, ki ob jednom piše: „Sestavek

LISTEK.

I v j e.

Je li kaj lepšega na svetu, nego z belim ivjem pokriti gozd, kadar se lahna jutranja megla dvigne z njega, in ga obsije jasno zimsko solnce? Niti sapice ni v zraku, niti ptičjega glasu iz gošče, le tvoj korak, ki hršči po zmrznjenem snegu, moti ta tihi, sveti mir, a še ta glas ne sega daleč, kajti zrak je prečist, pretenek, da bi bil odmev mogoč. In krog in krog vse belo, vse kakor srebrom prevlečeno! Ni je zelene vejice, ni rujavega, suhega lista, ni ga temnega debela; povsod le belo ivje, ki leskeče v solnčnem svitu, kakor milijarde biservov. Pri tem pa vse, kakor okamenelo! Nobena žival se ne gane; ptiči čepe v varnem zavetju pod kako debelo vejo, veverica spi v gorkem gnezdu blizu vrhu košate jelke, zajec pa leži pod upog-njenim robidovim grmom, in niti ne skoči ne, da nanj ne stopiš.

Pa stoj! Tu se je nekaj ganilo, in z nizkega

leskovja se je vsulo ivje. Stržek, mali rujavi kraljiček se je preletel in sel na tanko leskovo šibico, in sedaj zopet smuknil naprej v košato kostanjičevje, pod njim pa se usipljejo sneženi biseri, podobni ti-sočerim utrinkom.

A solnce prihaja višji in višji, in njegovi, če tudi sedaj še slabi moči, ustavljati se ne more ledeni kras po drevju. Polagoma jame padati z višjih vršičev, in padajoč moči belo skorjo raz spodnjo vejo; gozd postane zopet zelen, in v bližnjih jelkah kričati hripavi dve šogi, in se trgati za želodovo kapico, katero je prinesla jedna izpod sosednega hrasta. Pa tudi tega je kmalu konec. Solnce se hitro nagne v zaton, večerna megla zleze z doline vedno višji in višji ob gori, mokri vzduh zmrzuje vnovič ob vejah in iglicah in jutri bo zopet vse belo, vse prevlečeno s krasnim ivjem.

Dejal sem, da ni lepšega na svetu, nego sprehod v takov z ivjem okrašen gozd. Lepo, krasno je res, pa zaukati človek vendar ne more v njem, kakor v mehki pomladni noči, ali pa trdega zimskega večera na vasi, ko brle po kočah leščrbe,

gori na nebu pa blišči brezštevilno zvezd, in zadnji krajec meseca razsvetljuje gladko stezo do samotnega mlina v dolini, kjer vse že spi, a le jedna, le jedna — bedi. Za-to ivje ni stvarjeno. Nekoliko svetlobe je v njem, in to je čutil sigurno pesnik, ki je prvi pel:

Po gorah je ivje,
Na ravnem je mraz;
A v mojemu srečju
Je vedno dolg čas.

In takov dolg čas se je polastil tudi mene danes, ko sem tekkel skozi beli gozd, — drugi gredo na sprehod, a jaz tečem, kakor pripovedujejo prijatelji; — sneg je škripal pod nogo, ivje je sulo pod solnčnimi žarki z dreves, in po grmovji ob stezi je skakljal drobn, rujavi stržek.

Sveti večer in, — dolg čas! Ne, ne, to ne sme biti, in res! Kje so bile takoj moje misli? Stržek, ta rujavi kraljiček mi jih je v trenutku presuknil. Vedi ga vrag, kako se je to zgodilo, a komaj mi je izginil drobn ptiček v gostem vejevju, že sem videl v duhu pred seboj malo, a široko postavljeno nj. ekselencijo barona Schwegla, kakor sem

ves utrujen rahlo zaspim, stiskale so mi strašne prikazni moje ubogo dušo. Dva žandarma z nasajenimi bajoneti — kako grozno se je belo jeklo svetilo v mesečini! — stopita trdo k mojemu vzglavju in hripavo-debel glas je zabučal v me strahovite besede: „V imenu postave!“ Na to sem s svojimi bežal v temno noč, brez strehe, brez pomoči, ne vede, kje na svetu si dobimo zavetja.

Kaj čuda! Pozno zvečer sem bral, kakor po navadi v postelji, svoj vsakdanji časopis „W. A. Z.“ poročilo s parlamentarnega bojišča, o „dies irae“ za naše sedanje ministerstvo: kar na konci namerim na besede (govor poslanca dr. Knotza): „In razen gospoda prof. Šukljeja dobite v nemških srednjih šolah še druge prononsovane osebe, ki ne pripadajo nemškemu narodu.“ — Sveta nebesa! kaj to leti na me? — „Dobite v nemških srednjih šolah“ — da, mene dobijo (žandarmi?) tudi v nemški srednji šoli! — Gimnazija v VIII. okraji Dunajskem je gotovo tudi nemška srednja šola; lepo bi me pogledal gospod poslanec, če bi mu to pobijal. In v tej srednji šoli me najdejo vsak šolski dan od 8. do 11. ure dopoldne. — „Prononsovane osebe“ — oseba sem tudi jaz, od tega ne odstopim; majhna ali velika, oseba sem! Ali pa sem tudi „prononsovana“? — „Ki ne pripadajo nemškemu narodu“, — to je zopet nekaj, kar se ujema. Nemškemu narodu ne pripadam, prav gotovo ne. „Rojen“ Slovenec sem; to se prenarediti ne da. Vsaj meni ni znano, kako se to napravi, da človek postane Nemec, kakor bi pihnil, ko je poprej bil, denimo, Slovenec 24 celih let, ali pa tudi narobe; pa oboje se je menda že dogodilo. Da ljudje v jedni noči dobijo sivo glavo, to sem že bral; kako pa se zvečer Slovenec uleže in zjutraj Nemec ustane, to mi ne gre v glavo. Slovenec sem torej in Slovenec ostanem do hladnega groba. Morebiti je res večja sreča in večja čast, če kdo pripada velikemu nemškemu narodu, kakor pa malemu slovenskemu — „človek nikoli ni dosti moder, kadar si roditelje izbira“, — toda za me moj rod ni nesreča, niti sramota, in mi je z njim prav dobro. Svojega urojenega slovenstva nisem nikoli in nikjer prikrival; vsemu svetu, tudi državnemu pravdniku bi odkrito in javno povedal, da Sloven sem! Ne samo to, svoje urojeno slovenstvo celo tudi skušam vzobraziti in razviti; vedno sem po svojih močeh skrbel za to, da postanem prav spodoben vrl Slovenec. Zavoljo tega pa ni bilo, da ne bi spoštoval Nemca z odločnim narodnim prepričanjem, ako je le poštenjak bil, in da ne bi prav udano z njim občeval, če mi je le sicer drag bil, to mi izvestno radi potrdijo moji mili nemški kolegi.

Toda zopet nazaj! Vsi znaki tedaj zadenejo mene, „pogonski list“ do zadnje pike kaže strahovito razločno name — izimši besedico „prononsovano“. Ta bi me še utegnila rešiti, — primem se za slamico, predno utonem. Ali sem jaz „prononsovana“ oseba ali ne? To je vprašanje. Kaj znači „prononsovana“? Če tudi nisem Nemec, mi vendar jezičen instinkt pravi, da ta beseda ni nobena trda Nemka. Zakaj mož Nemec ne govori nemškega?

sem jaz preložil na slovenščino, ker g. profesor ga je bil napisal v nemščini, „Knotzijani“ za odgovor. Hotel ga je priobčiti v katerem tujakšnih nemških dnevnikov. Pozneje pa se je premislil. Izročil je sedaj rokopis meni, ter mi dovolil, da se priobči v „Slovenskem Narodu“. — Če tudi „post festum“ in v prevodu, radi ga damo v javnost.

se ga bil ogledal pred nekoliko dnevi z deželno-zborske galerije. Mož je majhen, — temu bo vsak, morda tudi ekselenca sam pritrtil — in živ in gibčen je, kakor ta mali stržek, ki skače poleg mene. A tudi tega ne bo nihče tajil, da nadkriljuje vse svoje somišljenike na desni strani našega dež. zbora duševno najmanj za toliko, kolikor je telesno manjši od njih. Celo takozvani vodja nemške stranke v naši deželi, gospod baron Apfaltrern, v zadnjem času ni dobil drugega posla, nego izjavljati od slučaja do slučaja takozvane „Erklärungen“, in to menda ni bilo več vredno, nego predlagati konec debate. Baron Schwegel je kar „čez noč“ vzrastel ter postal „kraljiček“ sijajnih zastopnikov našega veleposestva, jedini, ki si otrese včas mrzlo ivje, katero je prevleklo v zadnjem času našo nemško desnico.

Pa še nekaj! Ekselenca svojega rodu ne more zatajiti. Gorenjski tip leži na njegovem markantnem zanimljivem lici in kdor pozna naše kmete okrog Bleda in Bohinja, bo tudi vedel, kake krvi je mož, ki je danes seveda ekselenca. Gorenjec je kakor

„Prononsovano“, to diši po francoskem. Da torej stvari pridemo do dna — profesor, čeprav ne nemški, naj je globok, — preiskujmo, odkod je beseda doma. Kakor vse kaže, utegnili bi prihajati od latinskega „pronuntiare“. To pa pomeni — hitro, kje je „veliki Georges!“ tu berem: pronuntio: „herkündigen, hermelden, hersagen“ — nič! — „laut melden... aussprechen“ — stoj! tu bi bilo nekaj; „prononsovano“ bi torej značilo „izrečeno“, „izrečena oseba“? Morda bi bilo prevzetno, če bi na to rekel „da“; zdi se mi namreč, da beseda v tej zvezi ne pomeni nič slabega. Ali kaj, če nemško-česki Demosten s tem misli moža z izrečenim narodnim prepričanjem? Po stiku bi kazalo tako tolmačiti. In potem res nesrečni pridevek name leti. Svoje narodno prepričanje sem že izrekel večkrat in glasno; po pravici se tedaj sme trditi, da je izrečeno. Sveta nebesa! Če jutri zjutraj stopim v šolo in mi naš ravnatelj, ki ga je sicer sama ljubeznivost, razbeljen napade: „Vi ste tudi taka izrečena oseba“ — „quid sum miser tunc dicturus?“ Ali naj se potem hitro obrnem in poberem svoja kopita? Pa na katero stran naj grem — in zimo imamo! — „Und sie werden mich doch ergreifen!“ stokam preplašen, kakor „Gretchen“. Brez strehe, brez kruha, brez „dokazanega poštenega zaslužka“ padem v oblast trdi potepuški postavi. Nemška gimnazija mi ostane zaprta za večno; od uroda me bo odganjal s plamečim mečem kerub — Knotz. „Nemški kruh Nemcem, Dunaj Dunajčanom. Poberi se, nesrečnož, odkoder si prišel!“ Jaz siromak! tudi domov mi je pot zaprta. Ni dolgo tega, da so me moji dragi rojaki še nekoliko spoštovali zastran mojih pisateljskih del, ko pa sem jim bil ponudil nekamo grenkih, a po mojem pravih zdravil, so me zavrgli, izgnali.*) Kamor se obračam, od povsod mi doni gromoviti „nazaj!“ In drugemu se, siromak, učil nesem! A morebiti se mi ni treba bati. To pomišljanje s kolcem se utegne prezreti, ostati brezvspešno. Da, morebiti, dokler ima še to ministerstvo krmilo v rokah! Toda „vse je od danes do jutri“. Če bi — „quod detestabile omen avertat Juppiter!“ — če bi došlo ministerstvo „trših“, če bi „horribile dictu!“ — pravi jezikoslovec si nikamor ne upa brez latinskih tropin — Knotz, Fiegel postal minister bogočastja in nauka, potem gorje meni, gorje vam Nenemcem vsem po nemških šolah! O grozno prebiranje bi se potem pričelo! Da nas vsaj v življenji ne dohiti ta nesreča, dajmo mi vsi, ki smo najbolj v nevarnosti, zjedinjenimi močmi podpirati ministerstvo, dokler je še čas; kajti že se je jeden pot potreslo! Da, tudi jaz je bom podpiral proti Sturmu in Fieglu in Knotzu! Toda, če bi tudi moči imel, kolikor treba, kolikor imam dobre volje, da bi s pleči in s hrbtom „zaslanjal“, odkodi dobim časa za to? Vse ljubo dopoldne „constructio accusativi cum infinitivo“ ter aorist, močni in slabi, v šoli, — popoldne pa bi podpiral ministerstvo, kedaj bom potem popravljal naloge? Noč moram vendar imeti za odpočitek po takem — Herkulovem naporu.

Take in jednake misli so mi spreletavale, mučile uboge možgane; ni čuda tedaj, kar sem zgoraj opomnil, da se je ogibal spanec mojega očesa, da so slednjič o grozne sanje s svojimi prikaznimi stiskale in trapile mojo dušo!

*) Tako hudo pa že ni bilo!

Op. ured.

Toda dovolj nekamo bridke šale. Za resnico povedano: ovadbe se nikomur dobro ne podajo, naj pridejo od „desne“ ali „leve“, od Petra ali Pavla; slabše človek ne more rabiti božjega daru, — jezika, slabše ne poslanec nebeskega izročila — zgovernosti in privilegije, neodgovornosti: to je slednjič, da prav rahlo izrečem, najsrasotniši posel, ki ga poznam!

Na Dunaji, 21. oktobra 1885.

Jos. Stritar,

profesor c. kr. drž. gimnaziji v VIII. okraji.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja dne 18. decembra 1885.)

(Dalje.)

Poslanec in odbornik Detela izjavlja, da bode govoril, nasproti načelu njegove (narodne) stranke, nemški in to iz tega razloga, ker misli, da ga bodo gospodje nasprotne nemške strani bolje razumeli in ker meni, naj se zagovarja vsak v istem jeziku, v katerem je zatožen. V prvi vrsti obžaluje, da ni navzoč poročevalec v tej zadevi v deželnem odboru, deželni poslanec cesarski svetnik Murnik. Čudno pa se govorniku zdi, da se je neutemeljenemu natolcevanju na deželni odbor od strani barona Schwegla posmeboval prav sladko in pritrjevalno poslanec, deželni odbornik Dežman, kateri je vendar vse sklepe v deželnem odboru o tej zadevi odobral popolnem brez vsakega ugovora. Niti najmanjše besede ni črnil g. Dežman proti sklepom v deželnem odboru. Njega tedaj se tikajo isto tako predbacivanja barona Schwegla na deželni odbor. Baron Schwegel trdi, da se ne ujema poročilo finančnega odseka z dejanskimi razmerami. A g. Detela vpraša, s katerimi da ne? Bolje bi bilo da bi se od nasprotne strani bilo preiskovalo početek te naklade. Potem bi se bilo lahko povedalo, v kaki zadregi bil je finančni odsek deželnega zbora v zadnjem zasedanju, ko mu je bilo rešiti vprašanje, kako pokriti veliki nedostatek za normalno-šolski zaklad, kateri bi bil iznašal vsaj 2% doklad na vse cesarske direktne in indirektne davke na Kranjskem. Takrat priskočil je s svojim predlogom mož, kateri ni tega nikdar naglašal, ker je v istini preskromen za to, in on je odprl po svojem nasvetu nov vir dohodkov za deželni zaklad in ta mož bil je deželni odbornik, dr. Vošnjak, kateri je tako rekoč Kolumbovo jajce iznašel, nasvetovavši finančnemu odseku davek na užitnino žganih pijač. Pa mesto, da bi se takemu možu, ki je toli zaslužno deloval za deželo, izrekla zahvala, ni slišati drugega, nego napade na narodno večino deželnega odbora od nasprotne strani. Pa seveda, kdo bode tudi zasledoval pri gospodih nemške strani blagosrčnost, od kod, vsaj je ne poznajo. Kdaj se bodo vzvišili na isto stališče, katero je uvažala narodna stranka brez vsakega oporekanja jednoglasno, ko je veljalo izreči zahvalo za njegovo delovanje v prid deželnemu muzeju „Rudolfinum“-u, kustosu tega zavoda, — gospodu — Dežmanu? Naglašalo se je tudi od nasprotne nemške strani, da naj bi bil deželni odbor dražbo naklade brez pritrjevanja Nj. Veličastva pogojno razpisal. A govornik vpraša, kje bi si smel deželni odbor kaj jednacega postopiti, kako bi bil mogel razpisati dražbo, v katere pogojih bi bil naglašal, kot najvažnejšo dolo-

Dalje v prilogi.

žid, vtakni ga, kamor hočeš, preobleci in prestroji ga, kakor želiš, — svojega rodu ne bode mogel zatajiti.

Marsikoga se je morda lotila misel: škoda, da ta mož ni ostal naš! Kaj potem? Potem bi pa ne bil „prevzvišeni“, in če bi se ga ne bil naš centralni volilni odbor in poleg njega gospod kanonik Klun usmilil, bi ne sedel niti v državnem niti v deželnem zboru. I, morda bi še taka protekcija ne zadostovala!

Žalostno, a veselo ob enem je pa vendar to, da vse nemštvo v Kranjih voditeljem ne more dobiti pravega Nemca, in kar je odličnejših mož v naši „častiti opoziciji“, vsi so rodem Slovenci. Žalostno, a vendar veselo.

A kakovi so dandanes zastopniki nekedanjih slavnih rodbin! Kje so imena, kakor Kacijanar, Ravbar, Herberstein in drugi, drugi? Joj, mrzlo zimsko ivje je vse prevleklo, in dan je tako meglen, da niti najgorkeje zimsko solnce ne prodere te duhomorne, sive megle.

Ah, — ko pač govorim o kranjskih plemeni-

taših in o solnci! Nad velikimi vrati redutne hiše lesketal se je še pred malo leti v kamen rezan pozlačen napis:

NoVae AeDes GyMnasII LabaCensls

Aere OrDInVM CarnIoLIae.

ki je s svojim chronogramom pričal, da so stanovi kranjski leta 1658 postavili iz svojega premoženja to poslopje.

Pred malo leti dal je neki deželni odbor, v katerem je sedel tudi že konservator starin, gospod Dežman, s smolo zamazati ta napis in potem kamen sivo pobarvati.

Pa solnce, to nesrečno zlato solnce! Le to je ogrelo kamen in zid, in smola se je jela topiti, in sedaj stopa zopet na dan prejšnji znameniti napis, priča nekedanje slave in gmotne moči kranjskih stanov, priča sedanjega borneye stanja neslavnih potomcev.

Ah, ivje, ivje, kako si ti dolgočasno!

Pa nocoj je sveti večer! Kaj morem zato, da imamo premalo solnca?

Redivivus.

čilo: vse druge izvedeli bodele pozneje, ako presveti cesar blagovoli doklado potrditi. Nova doklada, katera je bila sklenena v lanskem deželnem zboru bila je popolnem nova stvar in zelo dvomljivo je bilo, bode li imela tisti finančni uspeh, kateri se je na nje razpis tako rekoč v zraku sezidal. Kdo je hotel kaj ponujati za naklado, o kateri bode zvedel pogoje pozneje? Samo g. Anton Dekleva, kateri ima užitninski zakup v 16 davkarskih okrajih na Kranjskem, bil je v srečnem položaji, staviti kako ponudbo in isto tudi držati. V 16 okrajih je imel že svoje osobstvo, kdo bi se bil upal brez tega staviti ponudbo za vso kranjsko deželo v 30 davčnih okrajih? Vsaj je bila še druga ponudba za zakup te doklade, a hitro jo je ponudnik umaknil. Vsa stvar bila je pač čisto neznana, dohodek popolnem negotov, zato je vzdržal samo g. Anton Dekleva, ki je strokovnjak prve vrste, kar se tiče užitninskega zakupa, svojo ponudbo. A celó g. Anton Dekleva hotel je umakniti svojo ponudbo, ko se je seznanil z naredbami deželne vlade o izpeljavi sklenene postave. Mnogo je bilo razgovorov in slednjič dozorela je vsa obravnavna do tega, da bi bila ostala skoro brezvspešna. Ponudil je gospod Anton Dekleva 25.000 gold. za zakup, a on govornik (g. Detela) zahteval je najmanj 26.000 gld., konečno se je tako rekoč od najemnika iztisnilo 25.500 gld. Doklada se je oddajala od 1. januarja l. l., a komaj koncem januarja l. l. mogel je zakupnik pričeti isto pobirati. Celi mesec bil je tedaj izgubljen, in deželni odbor je bil pri oddaji zakupa te naklade v res jako sitnem in mučnem položaji. Kar je poslanec baron Schwegel pravil o 20.000 hektolitrih spirita, katere se spremene potem na Kranjskem v 40.000 hektolitrov žganih pijač mora se zmatrati jako veliko iluzijo, kajti velike množine spirita pošiljajo se po Ljubljanskih trgovcih izven dežele v druge kraje, sploh pa se kupuje spiritus sam in se pripravlja za pijačo.

S konsorcijem za odkup te naklade obravnava, bil je pač čas prekratek, ravno tako ni kazalo prevzeti naklade v lastni deželni režiji. Slabo se je to izkazalo na Solnograškem, ko so prevzeli tako naklado v lastni režiji, in tudi na Štajerskem. A niti na Solnograškem, niti na Štajerskem ni imel deželni zbor ali odbor nikakih predbacivanj zaradi nedostatka po deželi samej pobirane doklade. Govornik ne dvomi, da se bode v prihodnje vse na bolje obrnilo. Deželni odbor bode kakor prej in slej storil svojo dolžnost, tedaj je po poslanci baronu Schweglu nasvetovana resolucija popolnem nepotrebna kajti deželni odbor ravnal se bode vsekdar po najboljšem prepričanju in vesti kakor doslej. (Velika pohvala.)

Poslanec Luckman, sploh „sprehminister“ nemške nasprotne strani, misli, da je mnenje deželnega glavarja, kakor bi bila predbacivanja res v zmislu besede taka, neistinito. Deželni zbor si mora pridržavati pravico, kritikovati delovanje deželnega odbora, katero se ne zdi govorniku popolnem pravilno. Poslanec Luckman tudi želi, da bi se v prihodnje ustanovila odkupna društva in ne dvomi, da se bode v prihodnje s pobiranjem te naklade dosegel boljši uspeh, želel bi pa, v da dobe davkoplačevalci sami nekoliko dobička te doklade. V obče pa se zavaruje, da ni hotela njegova stranka (nemška) izrekat nikakega nezaupanja narodni večini deželnega odbora v tej zadevi. (Konec prih.)

Govor poslanca Viljema Pfeiferja

v deželnem zboru dne 22. decembra.

Iz letnega poročila je razvidno, da je deželni zbor l. 1883 oktobra meseca izročil deželnemu odboru v pretres načrt postave o izdavanji ženitovanijskih zglasnic, oziroma glede omejitve prostega ženitovanja.

Deželnemu odboru zdelo se je primerno in potrebno, v tej zadevi prej poizvedeti mnenje cesarske vlade, ki se je — kakor smo ravno čuli iz ust denšnjega poročevalca — proti omenjeni postavi izrekla.

S tem vladnim odgovorom naš priprosti narod pač ne more zavoljen biti; vedno odločnejše zahteva naš narod, naj se zabranjuje ali vsaj omeji prosto ženitovanje, ki je jeden glavnih vzrokov, da je vedno več siromaštva, vedno več proletarijata; posebno globoko občutijo to naše občine, ki imajo dolžnost preskrbovati svoje domače reveže, kateri prouzročujejo leto za letom višje občinske naklade.

Statistika potrjuje neovrgljivo prikazen, da se ljudje iz nižjih in srednih stanov bolj pogosto ženijo, nego iz višjih bogatejših krogov — zlasti po ve-

likih mestih na Dunaji, v Berlinu itd. nahaja se na tisoče neoženjenih bogatinov, ki brezskrbno žive od obilih svojih dohodkov, od svojih mastnih služeb; takim bogatinom, ki se nečejo ženiti, bi se moral naložiti visok davek po posebni postavi, kar bi zakonodajne dekleta gotovo radostno pozdravljale, pa tudi finančni minister bi hlastno odprl prazno državno možnjo takemu davku.

Pa poslovimo se za sedaj od zakonomrznih bogatinov ter oglejmo si naše manj imovite zakonske ljudi, ki so se prerano oženili, pa imajo povprek mnogo več otrok, kakor grošev za njih oskrbovanje.

Brez premoženja, brez dohodkov lahkomišljeno sklenejo taki ljudje zakonsko zvezo, ne zmene se za to, bodo li mogli preživeti svojo rodbino; pri vinski kapljici — v kateri potope včasih svoje reve in nadloge — pač najmanj mislijo, kako bodo prehranili svoje otroke, marveč so veseli, da nekoliko pozabijo skrbti vsaj za par trenutkov, če je tudi večkrat nasledek — obilo število otrok.

Da taki stariši ne morejo dobro izgojevati svojih otrok, je pač jasno, še potrebne obleke ne morejo omisliti otrokom, da bi šolo obiskovali — občina se jih mora usmiliti; večkrat taki stariši brezvestno zapuste svoje nedolžne otroke, prepustivši jih tudi občini v daljno skrb.

Iz lastnega opazovanja morem tukaj navesti, da se število siromakov, katerim mora občina dati podpore za razne potrebščine vsakdanjega življenja, za hrano, stanovanje, obleko, šolske knjige itd. vedno bolj množi, tako da bodo preobložene občinske rame kmalu preslabe, še dalje prenašati to težko breme.

Sicer je naša občina samoupravna — pa le takrat, kadar treba plačevati ali pa preskrbovati občinske reveže: nasproti pa takoj neha ta avtonomija, kedar se ženijo siromaški ljudje, takrat občina ne sme ugovarjati lahkomišljenim ženitvam, molčati mora, akoravno gotovo zna, da ženin brez vsega premoženja ne bode mogel živeti otrok siromaškega zakona.

Po vsi pravici zahteva država v svojih postavah, da imajo stariši sveto dolžnost preskrbeti in odgojiti svoje otroke, tedaj bi morala država s posebnim zakonom zabranjevati ženitve takim siromaškim ljudem, o katerih se že naprej zna, da te dolžnosti ne bodo izpolnjevali, temveč navalili na tuje rame; če pa vlada neče take postave dati, s katero bi se omejilo prosto ženitovanje, pa naj ona prevzame vse siromaške rodbine v svojo skrb, občine jej bodo gotovo hvaležne.

Da pa to važno vprašanje ne izgine z dnevnega reda in da je mogoče posamičnemu poslancu natanko poizvedeti zapreke in pomisleke, navedene v danes prečitanem dopisu c. kr. dež. vlade, stavim predlog:

Sl. dež. zbor naj sklene:

„Dopis c. kr. dež. vlade od 22. novembra 1885 vsprejme se od besede do besede kot priloga denšnjemu stenografičnemu zapisniku.“

Poročilo deželnega odbora

o dovoljenji deželnega doneska 50.000 gold. za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik.

(Konec.)

Dejanski stavbeni stroški cele železnične proge od Ljubljane do Kamnika proračunjeni so na svoto v največjem znesku 686.000 gld., to je na 31.181 gld. za vsak kilometer; za napravo dovlačnice do smodniške tvornice potrebovala se bode glavica v znesku 85.000 gld.

Skupna dejanska stavbena glavica pridobiti je na ta način, da se gledé državnega doneska 200.000 gld., glede deželne podpore 50.000 gld. in glede doneskov udeležencev v znesku 100.000 gld. torej skupaj 350.000 gld. izdajo glavne delnice po kurzu al pari, glede ostale glavice v najvišjem znesku 421.000 gld. pa se izdajo predstvene delnice po kurzu najmanj 8%, tedaj v okroglem nominalnem znesku za 520.000 gld., tako da bode skupna nominalna glavica te lokalne železnice znašala k večjemu 870.000 gld.

Državni upravi pridržana bi bila pravica, vsaki čas prevzeti in voditi vršbo železnice s prosto določljivo primernih tarif. V tem oziru obljubilo se je koncesionarjem na njihovo prošnjo, da bode uprava državnih železnic prevzela vršbo nameravane lokalne železnice proti temu, da se vršbeni stroški povprečno izračunijo oziroma poplačujejo z največ 45% kosmatih (brutto) dohodkov toliko časa, dokler velja koncesija.

Na podlagi v začetku tega poročila navedene postave uložil je Oskar baron Lazarini kot prihodnji koncesionar lokalne železnice od Ljubljane v Kamnik prošnjo pri deželnem odboru, da bi on priporočal slavnemu deželnemu zboru dovoljenje deželnega doneska 50.000 gld., da bi bilo potem v prihodnjem letu mogoče začeti graditi za glavno deželno mesto in za druge kraje, skozi katere bode držala, važno lokalno železnico.

Pri preračunjevanji, se bode-li izplačevala ta železnica, sklicevalo se je na vodno moč reke Bistrice, na jako živahno obrtnijo v krajih: Domžale, Jarše, Mengiš in v Kamniku, kateri slove v obrtnem oziru. Izmed obrtnih strok opomniti je zlasti: erarna tvornica za smodnik v Kamniku, osem velikih tvornic za slavnike v Domžalah, Mengši in v Stobu, umetni mlini v Jaršah, tvornica za cement in lončene izdelke, napravljivanje snaživnega praha in kaolinske spiravnice v Kamniku; dalje zdravilišče z mrzlo vodo v Kamniku, žage in mlini, ki izdelujejo blago za izvažanje, kakor tudi pripravljanje apna, katerega se že zdaj kakih 5000 ton na leto naredi.

Ker se torej nahajajo pogoji in podlage za povzdigo že obstoječih in za ustanovitev novih obrtnijskih strok, more se zanesljivo misliti in reči, da se bode promet na železno-cestni progi iz Ljubljane v Kamnik, ki se zdaj računi na 46.770 ton, glede uvažanja, kakor tudi glede izvažanja pomnožil.

Vsakoletni kosmati dohodek preračunjen je na 68.000 gld., stroški vzdrževanja pa na 45%, to je na 30.600 gld., torej ostane čistega dohodka 37.400 gld.

Ker dejanska stavbena glavica znaša 771.000 gld., znašajo obresti po tem računu 49 odstotkov.

Ker je zgradba navedene lokalne železnice odvisna od deželnega doneska v znesku 50.000 gld. ker se pomen te železnice ne more tajiti, ker bode dalje železnica gotovo pripomogla v povzdigo obrtnije in oživiljenje prometa, in ker slednjič ni dvomiti, da bodo tudi glavne delnice v kratkem času prišle gotovo na 5% obresti, bil je deželni odbor mnenja, priporočati prošnjo prihodnjih koncesionarjev slavnemu deželnemu zboru.

Deželni odbor torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Dežela kranjska zagotovi za gradnjo lokalne železnice od Ljubljanske postaje Cesarjevič Rudolfove železnice v Kamnik z dovlačnico k ondukajšnji erarni tvornici smodnika donesek v znesku petdeset tisoč (50.000) goldinarjev avstr. velj. v notah.

2. S tem doneskom udeležila se bode dežela osnove ali pridobitve glavice v namen gradnje navedene lokalne železnice prevzemši glavnih delnic delničarske družbe, katera se osnuje za to lokalno železnico, za 50.000 gld. avstr. velj. v notah. Ta udeležba odvisna je od pogoja, da bodoči koncesionar osnovo ali pridobitev ostale od državnega zaklada in od dežele nepokrite stavbene glavice v znesku, ki ga določi državna uprava, zagotovi z izdatbo predstvenih in glavnih delnic družbe, katera se osnuje, na ta način. Ga bodoči koncesionar prevzame poroštvo za to in glede tega, da se bode izhajalo z glavico, ki jo državna uprava določi za gradnjo.

3. Dividenda, katera pristoji predstvenim delnicam, — ki se bodo izdale, — predno nastane glavnim delnicam pravica do potegovanja dividende, ne sme izmeriti se više nego s pet odstotki.

Glavne delnice, ki jih dežela prevzame, morajo uživati enake pravice, kakor one, ki jih država prevzame in kakor ostale glavne delnice delničarske družbe, katera se osnuje.

4. Uplačila na glavne delnice, ki jih dežela prevzame, naj se opravijo v dveh letnih zneskih, ki se začneta od leta 1887., v onih rokih, katere bo določila državna uprava za uplačevanje glavnih delnic, ki jih bode prevzela država.

Prvi uplačilni obrok naj se nikakor ne uplača prej, dokler se ne bode prav izkazalo, da je uplačana in uporabljena še ostala glavica za gradnjo, katere nima pokriti ne državni zaklad in ne dežela ter da je omenjena lokalna železnica po dopustnem pismu dodelana in javnemu prometu izročena.

5. Deželnemu odboru se naroča, da stavi v prihodnjem letu deželnemu zboru primerne nasvete, kako bode preskrbeti skleneni donesek.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. decembra.

Trgovsko ministerstvo je zaukazalo, da se po vseh železnica uvede mesto sedaj navadnega Praškega in Budapeštanskega časa Dunajski srednji čas.

Vnanje države.

Kakor so sklenile velevlasti, bode se **srbsko-bolgarskih** mirovni pogajanj udeleževal tudi jeden zastopnik Turčije.

V poslednji vojni se je pokazalo, da v **srbski** vojski primanjkuje discipline. Glavna skrb novega glavnega poveljnika generala Horvatića je, odpraviti demoralizacijo vojske. Pri tem hoče jako strogo postopati. Šestdeset vojakov, ki so skoro vsi iz Valjevskega okrožja, je ukazal zaradi nepokorščine ustreliti. Na njegovo željo se je osnoval najvišji vojaški sodni senat. Člani tega senata so imenovani polkovniki Katanić, Zdravković in Popović ter podpolkovniki Toma Jovanović in Ivan Golubović. Predsednikom imenovan je general Milutinović-Juvanović, kateri je bil zakrivil katastrofo pri Slivnici. O poslednjem se je govorilo, da je prišel pri kralji v nemilost ter da pride celo pred vojno sodišče. To imenovanje zmatra javno mnenje za nekako rehabilitacijo tega generala. — Mej vojnim in družimi ministri navstalo je resno nasprotje. Vojni minister trdi, da je bilo preskrbovanje vojske, katero je vodil finančni minister, jako pomanjkljivo, in zahteva, da se zanj izroči vojnemu ministerstvu. Ako drugi ministri ne bodo tega hoteli privoliti, misli vojni minister odstopiti. General Horvatić je v tej stvari z vojnim ministrom istih mislij in je kralju obširno poročal, kako pomanjkljivo da je oskrbovanje vojske.

O pogajanjih Madjid-paše z bolgarskim knezom o **vzhodnorumelijskem** vprašanji še sedaj ni nič gotovega znano. Kakor se govori, se je knez Aleksander izjavil proti turškemu odposlancu, da ne more dopustiti, da ne bi Vzhodnorumeliji sami izbrali si vladarja. Privoli pa rad v to, da sultan kot vrhovni vladar potrdi volitev. Sicer se pa kaže, da so se razmere mej Turčijo in Bolgarijo jako zboljšale, kajti pri sklepanji premirja se je za Bolgare poleg angleškega in francoskega odposlanca posebno potegoval turški pooblaščenec Šakir paša. Vzlic temu pa Bolgari ne pozabijo previdnosti. Sedaj, ko je premirje navstalo, začele so odhajati bolgarske in vzhodnorumelijske čete zopet na turško mejo ter zasedajo svoje prejšnje pozicije.

Turki so bili obdolžili bolgarskega metropolita v Drinopolji, da je sokriv ustanaka v Plovdivu, in so ga bili zaprli v konaku generalnega guvernerja. Sedaj so ga pa zopet izpustili, ne vemo, ali so se prepričali, da je nedolžen, ali pa iz kakega drugega povoda.

„Novoje Vremja“ jako ostro obsoja sklep **grške** zbornice, da se 100 milijonov frankov vzame na posodo za oboroževanje. Ta list misli, da so Grki le spekulanti, ki ne mislijo začeti vojne, a le hočejo na ta način podpihati nemire v Makedoniji, da bi potem pridobili nekatere kraje. Najboljši odgovor na omenjeni sklep grške zbornice bil bi po mnenji tega lista, da bi velevlasti odposlale več vojnih ladij v grško morje, da bi tam demonstrirale.

V Rimu so hotela nekatera društva 20. t. m. ob obletnici usmrtenja Oberdanka prirediti protiaustrijske demonstracije, pa so je oblastva prepovala. **Italijanska** vlada neče dopuščati, da bi se javno demonstriralo proti Avstriji, s katero Italija živi v prijateljstvu. Tudi vseučiliški dijaki so hoteli prirediti jednako demonstracijo. Ko so prišli pred vseučilišče, so pa našli vrata zaprta. Nekaj časa so dijaki razsajali, potem so se pa razšli na prigovarjanje redarjev. Zaradi teh izg redov je zaukazal rektor, da se za nekaj dnij ustavijo predavanja na vseučilišču in zažugal dijakom, da se bode vseučilišče zaprlo, ako bi se še pokazali najmanjši izgredi. — Italijanska zbornica odšla je na božične počitnice. Poslednje seje bile so jako burne, zlasti posvetovanje o reformi zemljiškega davka. Vladna predloga je sicer bila vsprejeta, pa s tako neznatno večino, da se že govori, da odstopi sedanjo ministerstvo. Novo ministerstvo sestavi bi nekda grof Robilant.

Ruska vlada je naznanila carinskim uradom, da iz Prusije iztiranim ruskim podložnikom pri povratu v domovino ni treba plačati carine od stvari, katere peljejo seboj, ako dotični carinski znesek ne znaša za posamično osebo nad 500 in za rodbino ne nad 900 rubljev.

Francoska vlada se nadeja, da bode v tonkinškem vprašanji v zbornici dobila kakih 20 glasov večine. Za vlado bode glasovalo tudi kakih 40 konservativcev.

Dopisi.

Iz Pulja 21. decembra. (Nemško pravico-ljubje.) „Triester Zeitung“ in „Triester Tagblatt“ se z novim letom združita. To je najnovejša časnikarska vest s Primorskega. Izhajala bodeta sicer tudi v bodoče vsak za-se, a v jednekeji obliki in pod skupnim vodstvom.

Ne da bi hoteli pripisovati tej časnikarskeji furiji Bog zna kake važnosti, namenili smo se vendar-le izpregovoriti par besed o tej priliki.

Kakega duha da bo časnikarska ta dvojica, že danes lahko povemo. Treba nam je samo prečitati „manifest“, kateri sta napisala in podpisala glavna urednika rečenih dveh listov. „Deutsche Kultur, deutsche Bildung, deutsches Wesen“ itd., itd. to vam je tako gosto namešano v tem „manifestu“ kakor sladke rozine v vsakeji pošteni velikonočnej potvici. Da bi gospoda urednika napisala z lapidarnimi črkami besede: „Pravični hočemo biti vsakemu, naj si bode katere-koli narodnosti“ — in to bi jima bilo gotovo v največjo čast — tega ni nikdo pričakoval, kdor dobro pozna nprav nemško. Ona dva hočeta le braniti nekaj, česar niti ni, to je nemštvo na Primorskem.

Ker jih je pa mej nami mnogo, ki te nemške npravi ne poznajo in še vedno verno pričakujejo konečne sprave z Nemci in ker se je ravno „Triester Tagblatt“ zmatral z mnogih stranij Slovincem prijaznega, vidi se nam primerno, staviti vprašanje: „Bode-li kedaj Nemec nam Slovincem pravičen?“ To vprašanje je za nas načelne važnosti in naš odgovor na to vprašanje je lakoničen: Nikdar, nikoli! Poreče nam marsikdo: „Kaj pa konservativni Nemci, vsaj so tudi oni del sedanje večine v državnem zboru in vladajoče stranke.“ Počasi prijatelj! Konservativni Nemci so dobri politiki in dober politik ukrene vedno le to, kar se mu zdi oportunn o, hodil bode vsekdar po oneji cesti, katera vodi najhitreje do cilja, in če mu je ta cesta tudi malo n prijetna.

Glavna točka programa nemških konservativcev je seveda konservativizem. V obrambo te točke svojega programa zastavljajo nemški konservativci vse svoje moči.

Nemški liberalci pa zopet kakor besni plešejo okolu zlatega svojega malika in ta malik je: nemško-židovski liberalizem.

Pri teh razmerah je naravno, da je razdor mej nemškimi konservativci in liberalci tako velikanski, da ga ni na svetu čudotvornika, ki bi mogel premostiti mej obema zevajoči prepad. Ostro to nasprotstvo ne bode prenehalo nikdar, dokler definitivno ne podleže jedna ali druga stranka.

Ni čuda torej, da je konservativcem dobro došel vsak zaveznik in če je ta zaveznik makari Slovan. Ali počakajte malo, da nemški konservativci trdno konja zajašejo, potem boste videli, da so oni ravno tako ognjevit germanizatorji, kakor njihovi liberalni protivniki. Če bi nam kdo utegnil ugovarjati, kličemo mu v spomin razne dogodbe izza Gletne dobe bivšega državnega zbora, katerih prouzročitelji bili so nemški konservativci. Dogodbe te neso pustile — vsaj za sedaj — za sabo nikakih nasledkov, a simptomatične važnosti jim ne moremo odrekati.

Kaj naj porečemo o Lienbacherji? In mož je vendar korifeja mej konservativci. Kdo ne zna, kako sramotno da je zapustil vrste večine, raztrgavši vse vezi strankarske discipline in kako je tekmoval z govorniki leve v pobijanji zahtev, pravičnih zahtev avstrijskih Slovanov. Poganjal se je z vso zgovernostjo svojo za nemško Staatsprache, dasiravno je dobro vedel, da zadene s tem Slovine na najobčutljivejšem mestu. Mož bi bil najraje razpršil večino na vse štiri vetrove sveta, ker je mislil, da se bliža zlata doba za njega in njegove somišljenike. Seveda se je pozneje nekako skesano vrnil v vrste večine, kjer so ga zopet s krščansko ljubeznijo vzprejeli, a vrnil se je še le potem, ko je videl, da se je — vsaj za sedaj — v računih zmotil. Volje, škodovati Slovanom, ni nikdar manjkalo Lienbacherju in njega prijateljem, manjkalo jim je samo — moči.

A vzemimo vzgled iz sedanjosti. Nemški konservativci v Graškem deželnem zboru podpišejo nekove predlog slovenskega poslanca g. Raič-a. Ko pa je bilo treba pravicoljubje svoje dejansko pokazati, to je, za predlog glasovati — jim je glas zamrznil.

Zakaj smo vse to pravili? Zato, da bodo nekatere dobre dušice mej nami vendar jedenkrat nehale verovati v pravicoljubje Nemcev, da bodo jedenkrat nehale sanjariti o spravi z Nemci. Kar ne more biti, ne more biti. Nemec je rojen naš protivnik, to istino imejmo vedno pred očmi. Kaj nam pomaga, če si pred njo oči tiščimo, da bi je ne videli! Tem nevarnejša je za nas.

In morala iz vsega tu navedenega? Mi se ne smemo na nikogar zanašati, kakor na same sebe,

in sorodne nam brate. Buditi moramo narodno zavest, užigati ljubezen do domovine svoje in ucepiti ljudstvu našemu prepričanje, da veljamo mi toliko, kakor drugi, da smo drugim jednakorodni. Ako bode narod naš znal ceniti in spoštovati samega sebe in svojo vrednost, vedel bode tudi čuvati svoje pravice potem se nam ni več bati pogube.

Narodni ponos bode naš paladium, pod to zastavo se moramo zbirati in ako bodemo ostali zvesti tej zastavi, izšli bodemo sigurno kot venčani zmagovalci iz ljutega boja.

Predno končamo, vidi se nam potrebno, da izrecno poudarjamo, — kajti pri nas se kaj rado človeku podtikajo nameni, o katerih niti sanjal ni — da besede naše neso bile naperjene proti konservativcem, ampak samo proti Nemcem. Upamo, da nas bodo na dotičnem mestu umeli.

C—t—č.

Iz Trsta 23. decembra. (Naša Irredenta. — Izdajske tiskovine. — Volitve v mestni zbor. — Grška ladija prazna. — Pobita okna.) Naša obrezana in neobrezana lahonska svojat ima v svojem koledarji natančno zaznamovane vse obletnice, da tu in tam nekoliko pokaže tihotapno svoje irredentovske namene. Obletnica Oberdanka, katerega je sodba na vislice obsojila, kar se je tudi točno izvršilo, bila je minula nedelja 20. t. m. Že v soboto so pobalini v mraku trosili zavite papirje po ulicah, ali je pokladali po vežah, kajti pogum imajo velik, kadar jim nihče ni za petami. Bila je to neka proklamacija naših pobalinov, katerim bi šiba najbolj pristojala. Jedna teh listin bil je v malem formatu tiskan častnik „Circolo Garibaldi Triestina“. Imel je na prvi strani podobo Oberdanka. Obseg njegov bil je brez soli, spoznalo se je na prvi hip, da je to uredovala glava in roka pobalina, kateri je še moker za ušesi. Tudi nad Slovine dvignili so se ti junaki v nekeji donkizodijadi, da nas vlada podpira, da na njih zemlji zločine proti Italijanom doprinašamo. Kdo se ne bi smijal, čitajoč tako visoko politično žabje kvakanje nedoraslih Mojzesovih potomcev. Drugi list bil je hektografovan na črno obrobjenem papirji. V njem povzdiguje se Oberdank mučenikom, ter pozivljajo somišljenike, da je čas blizu, ko bo treba za orožje prijeti ter izgnati iz laških (?) zemlja iz Trsta, Tridenta in Istre tirane in barbore.

Za prihodnje volitve v mestni zbor delajo že vsi aparati. Progresovci, katerim se stvar dvomljiva zdi, dokazujejo dan na dan v svojih umazanih listih, koliko je njih stranka izvojevala in koristnih zavodov uživotvorila. Pred seboj svoj liberalni ščit držeč, udrihajo po patrijotični stranki, pa ne morejo nič veljavnega dokazati. Lov na volilce se je že pričel v polnej meri, pri rokodelcih, štacunarjih in sploh pri volilcih v IV. razredu, kateri bode, ako ne-neustrašljivo dela, dobila patrijotična stranka v roke.

V tukajšnjem kanalu pred pravoslavno cerkvijo je zasidrana grška ladija, katera je zapuščena, prazna, kajti policija zaprla je vse mornarje, kolikor jih je na ladiji bilo. Povod temu je, da je služil na tej ladiji mlad fant, ki je pa izginil. Pisaril je redno svojim starišem, a nekaj časa neso dobili nobenega pisma več. Starišem se je to čudno zdelo. Obrnili so se na kapitana ladije, da bi poizvedeli, kaj se je sinu pripetilo. Kapitan je odpisal, da je mladenič na Jonskih otokih v Zante nekaj iz ladije ukrad in pobegnil. Starišem se to ni verjetno zdelo, in obrnili so se na tukajšnjo policijo, ta na konzulat v Zante. Ker je stvar sumna postala, potegnili so vse mornarje v zapor, kar bode na dan spravilo, kje da je mladenič ostal. Govori se, da je kapitan zlorabil dečka, potem ga pa vrgel v morje.

Obletnica Oberdankova 20. t. m. pa ima še ta posebni pomen, da so vodji Irredente, predsedniku zloglasne „Operaie“, isti večer pobili vsa okna, da je kamenje v sobe padalo. Splošno govore pametni ljudje, da je bil to odgovor na to, da so se trosile izdajske tiskovine isti večer po Trstu, kakor je bil pred dvema letoma na petardo odgovor, da so nekateri laško telovadnico skoro v četrt ure razdejali, kakor bi bila vojna tam gospodarila. Res, da taki izgredi ne delajo časti stranki, katera jih izvršuje, ali v Trstu je to drugače. Jednako so leta in leta lahoni delali in še vedno delajo. Razloček je le ta, da za svoje ljudi niti ne črhnejo v listih, pač pa upijejo po policiji, ako jih kdo drugi posnema.

Iz Celovca 23. decembra. (Proti žganju. — Volitev državnega poslanca.) Velike priprave so se delale pri nas, da bi zatrl žganjsko kugo, toda za velika dela treba je velikih mož. Posvetovali so se in ugibali, — nazadnje pa vender spoznali, da je najbolje „lai lassen“; s tem se človek vsaj nikomur ne zameri. Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus! Deželni zbor je sklenil postaviti, da sme dežela pobirati davek od žganja. To bi bilo že nekaj, pa namenili so se, naložiti samo 3 gold. na hektoliter. Ravno ta mala svota je, ki nam ne more dati nobenega upanja, kajti 3 kr. pri litru se pač ne poznajo; pili ga bodo, kakor do zdaj. Nadalje se je še sklenilo, da bo deželna vlada delala na to, da se zmanjša število žganjarij in da bodo tudi štacunarji plačevali toliko od litra davka, kakor krčmarji. Če se nekatere žganjarije zaprejo, bodo pa ostale toliko bolj cvetele. Facit cele vojne proti žganju bo le ta, da bo deželna blagajnica pridobila nekaj tisoč, in naši nemški liberalci bodo že skrbeli, da ta denar ne bo obležal v blagajnici. Si bodo že izmislili kako novo uradnijo, saj ravno sedaj mislijo na to, kako bi občinske tajnike naredili za deželne uradnike, tem se bo gotovo mesečna plača dobro prilegala, in z veseljem bodo delali „ad majorem Germaniae gloriam.“

Žganjepitje zatreti bi bila prav lahka reč. Druzega ni treba, ko prepovedovati uvažanje spirita; obrtnikom pa, ki spirit potrebujejo v svojem rokodelstvu, naj se uradno določena mera izroči vsako leto od kake uradno nadzorovane spiritne prodajalnice. Ako pa vlada iz uljudnosti do spiritnih tovarnarjev, v to ne privoli, potem je zastoj govoriti o tem, da bi se žganjarstvo odpravilo.

Domače žganje ni tako po ceni, da bi ga mogli revni ljudje, in „šnopsarji“ so navadno revni, piti čez mero. Kdor kuha žganje iz brinja, borovnic, lesnik, jabolk, češpelj in družega ovočja, in plačuje svoj davek, ne more ga dati spod 1 gld. do 1 gld. 40 kr. liter. Toliko denarja pa cela žganjarska kompanija ne spravi vkup; piti bi ga morali po malih glazkih in ne bi se upijali, ker bi jim prej zmanjkalo denarja. Tako žganje iz domačih tvarin, in ker je dobro prekuhan, tudi ni toliko škodljivo, kakor spirit, ki je kuhan iz slabih tvarin in površno, tako da ima v sebi še tisto strupeno olje, ki se pravi „Fusel“.

Dr. Wrann, državni poslanec za Belaški okraj je umrl in treba bo nove volitve. Od slovensko-katoliške strani se bo kandidoval zopet g. prof. Einšpieler. Pri zadnji volitvi nam je zmanjkalo štirih glasov. Wrann je imel 70, Einšpieler pa 63 glasov. Da bi bili slovenski Borovci volili z nami, imel bi bil Einšpieler 67, Wrann pa 66 glasov. Volilni okraj je obljuben s Slovenci in Nemci, vender pa so Slovenci v večini. Paternjanska sodnija je vsa nemška, Belaška po dveh tretjinah, Trebiška pa na pol. Sodnije Borovlje, Rožek in Podkloster so pa slovenske. Pa mej Slovenci Belaškega in Podklosterskega okraja je nemškutarja že od pamtiveka hudo ukoreninjena; tudi v Borovski sodniji je več, občin, na katere se ne moremo popolnem zanašati, zato je cela stvar negotova, in za danes vam ne morem še nič povedati, koliko imamo upanja do zmage.

Najhuje nas tlačijo fužine, kjer imajo slovenski ljudje zaslužek in morajo potem zatajevati svoje prepričanje.

Domače stvari.

— (Odbor „Matice Slovenske“) je imel dne 23. t. m. sejo, katere so se udeležili gg. odborniki: prof. Marn, dr. Jarz, dr. Lampe, prof. A. Zupančič, prof. Vavru, direktor Praprotnik, dr. Zupanec, inspektor Robič, prof. Vodušek, prof. Žolgar, Vilhar, prof. Levec, direktor Wiesthaler. — Predsednik prof. Marn obžaluje, da je Matica zadne mesece izgubila dva jako vestna in pridna odbornika, ki sta vrlo delovala v književnem odseku v Matičinem odboru. Vender je Matici tudi v čast, da sta bila oba — g. Senekovič in g. Wiesthaler — povzdignena za gimnazijalna direktorja dveh slovenskih gimnazij. Pozdravlja navzočnega g. direktorja Wiesthalerja, čestita mu v odborovem imeni ter ga prosi, da bi tudi na novem svojem mestu ne zabil Matice. Direktor Wiesthaler se zahvali za čestitko ter obljubi vselej po svojih močeh pospeševati Matičine koristi. — G. prof. A. Zupančič se voli za ključarja, g. prof. Pleteršnik za verifikatorja. Določijo se nagrade pisateljem za spise, priobčene

leta 1885. — Izreče se zahvala g. Kralju, posestniku v Ilijaševcih, ki je Matici velikodušno podaril 7 gld. — Knjižnici c. kr. male gimnazije v Kranji se sklene podariti nekoliko knjig; ravno tako g. Miklavcu v štajerski Ribnici. — Naprosi se g. prof. dr. Fr. Celestin v Zagrebu, da prevzame ondoto poverjenišvo. — Določi se cena knjigam za leto 1885. in sicer Kosovi „Spomenici tisočletnice Metodove smrti“ po 80 kr., „Letopisu“ po 1 gld. 80 kr. — Za leto 1886. sklene odbor dati na svetlo „Letopis“, Kraszewskega povest „Koča za vasjo“ in še kako tretjo knjigo. — Za urednika Letopisu se spet naprosi prof. Levec. — Več pisateljem se vrnejo rokopisi, ker jih Matica ne more porabiti. — G. prof. Scheiniggu v Celovci se dovoli, da sme porabiti Vrazovo zbirko narodnih pesmij za svojo zbirko narodnih pesmij koroških Slovencev. — Zniža se cena nekaterim knjigam. Potem pridejo na vrsto poročila gospodarskega odseka.

— (Božični darovi za Ljubljanske reveže.) Za ljudsko kuhinjo darovala je pokroviteljica g. Jeanette Recher 10 gld., g. baronica Rastern 10 gld., dež. poslanec g. vitez Gutmansthal 20 gld. sladničar g. Kirbisch 25 kilo moke, pekovski mojster g. Ivan Schrey 173 prest, gostilničar g. Hönig hektoliter piva. Gosp. Hönig daroval je tudi za reveže v mestni revni hiši hektoliter piva.

— (Joure fix „Sokola“) kojemu reditelj je g. Ant. Jeločnik, bode na praznik sv. Štefana v restavraciji Ljubljanske čitalnice. Začetek ob 8. uri zvečer. Pelo bode društvo „Slavec“. Gg. pevci „Slavec“ vabijo se na praznik sv. Štefana popoldne ob 2. uri k izredni pevski vaji v društveno sobo.

— (Gospici Nigrinovi), ki sta aganzovani na gledališči v Belemgradu, prišli sta za nekaj dni v Ljubljano na dopust, ker so sedaj zaradi nesrečne vojne gledališke predstave ustavljene, kakor čujemo, bode gospica M. v 6. dan januarja predstavljala „Deboro“ na odru gledališča Ljubljanskega. Bil bi to izreden užitek, žal, da naši dramatik hočejo nekda napraviti „strike“, in sicer zaradi tega, ker bi v isti večer tudi nastopil g. Gorazd, ki se sedaj šola na dramatiškem učilišči na Dunaji. Pričakujemo, da si bodo stvar premislili.

— (Voščila ob novem letu.) Te dni so kakor vsako leto objavile tukajšnje novine mestnega magistrata razglas gledé oprostnih listkov za običajna voščila ob novem letu in ob godovih. Častite svoje čitatelje opozarjamo na ta poziv mestne gospodske in še posebno dostavljamo, da omenjeni oprostni listki letos neso samo pri g. Karingerji na Mestnem pa pri gosp. Schäferji na Kongresnem trgu na razpolaganje, kakor doslé, nego da se bodo vsled sklepa mestnega odbora pošiljali tudi na dom, da se dobrotnikom prihrani celo pot v omenjeni prodajalnici. Ker je skupilo za oprostne listke namenjeno ubožni mestni zakladi, je že iz človekoljubnih obzirov želeli, da bi se spečalo prav mnogo oprostnih listkov, pa tudi v svojem interesu naj bi občinstvo po teh listkih segalo v najboljše meri, da se kolikor toliko omeji tisto nepotrebno pretirano razpošiljanje vizitnic „na debelo“, zlasti ob novem letu. Vsako leto je čuti nevoljnih pritožb o tej razvadi, katera je nekaj časa sem udomačila se mej nami in se razširja vedno bolj. Oprostni listki so najprimernejše sredstvo, rešiti se vsake neugodnosti; pa to se ve, da morajo kupovalci oprostnih listkov tudi v resnici vzajemno posluževati se pravice, katero si prisvoje, če ne, ne bode pomagano niti z oprostnimi listki.

— (Kranjska trgovinska in obrtnijska zbornica) v Ljubljani izdala je zadnje dni poročilo o narodno gospodarskih razmerah na Kranjskem v letu 1880. Poročilo, sestavljeno po tajniku trgovinske zbornice g. cesarskem svetniku Murniku, je jako obširno, obsega 465 strani in ima celo vrsto jako zanimivih statističnih podatkov o prebivalstvu, veliki in mali obrtniji itd. — Knjiga je večinoma spisana slovensko-nemško.

— (Gosp. prof. Janez Jesenko) je neumorno skrben za učila našej srednješolske mladine. Ravnokar izšla je nova šolska knjiga: „Občna zgodovina“. Spisal in založil Janez Jesenko, Drugi del: Srednji vek. (Drugi popravljeni natis.) Cena 30 kr. V Ljubljani. Natisnila „Narodna Tiskarna“. 1886. 81 str. Jesenkove knjige so na predobrem glasu, da bi jim trebalo še naše pohvale. Dobro delo hvali se samo, Jesenkovo pa še posebno, zato je nam ne preostaja družega, nego izreči najtoplejo zahvalo gospodu pisatelju na

njegovej jeklenej delavnosti, katera nam je priredila celo vrsto šolskih knjig. Gosp. prof. Jesenko izdal je namreč doslej: Zemljepisno začetnico (60 kr.), Občni zemljepis (2 gl.), Mali občni zemljepis (80 kr.), Prirodosnanski zemljepis (1 gl.), Občno zgodovino I. del (veča izdaja 80 kr.), I. del manjša izdaja 55 kr.), II. del (veča izdaja 50 kr.), II. del (manjša izdaja 30 kr.), III. del (80 kr.), Zemljepis za I. razred srednjih šol (45 kr.), Zemljepis za II. in III. razred srednjih šol (90 kr.), Avstrijsko-ogersko monarhijo (45 kr.), torej vkupe 12 šolskih knjig. V očigled tolikej delavnosti gojimo samo željo, da nam Bog gospoda pisatelja še mnogo let ohrani čilega in zdravega.

— („Ljudske knjižnice“) izšel je 23. snopič. Vsebina: Kratkočasnice, (86—101). Kratkočasne pravljice in povesti. Zbral A. Vaka j. „Ljudska knjižnica“ priporoča se kot božično darilo za našo mladino.

— (Nova knjiga.) Ravnokar izšla je pri Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-u nova slovenska knjiga: Učna knjiga za babice o porodostvji. Spisal vladni svetovalec prof. dr. A. Valenta. Bavili se bomo s tem proizvodom domače literature pozneje, danes nam je le toliko omeniti, da je v nji zastopano ne le najnovejše stališče zdravstvene vednosti, se posebno antiseptike, temveč dodal je pisatelj tudi jako umesten popularno pisan prikld o prvem ravnanji pri neizgadah.

— (Paznik tat.) Predvečeraj prišla je k policiji ženska ovajat, da sta njej neznani osobi v „Prulah“ poskrili neke cule. Trije redarji odidejo takoj tjakaj in se poskrijejo. Čez pol ure pride najprej neka ženska, potem pa možki po blago. Ugledavši redarje hočeta pobegniti, a bilo je že prepozno. Prijeli so ja. Bila sta Janez Nemec, paznik v kaznilnici na Gradu, in njegova žena Ana. V culah bilo je razno blago, katero je Nemec, mojster krojačev na Gradu, s pomočjo svoje žene pokral, kakor: platno, sukno, svila, gumbi, konci itd., vse vkupe vredno nad 60 gld. Nemec se je udal, da že dlje časa krade in potem blago prodaja stari narjem. Oba so oddali deželni sodniji.

— (Čitalnica v Šen Petru pod sv. gorami) priredi v dan 27. decembra t. l. ob 4. uri popoldne svoj II. občni zbor. Spored: I. Poverjenje zapisnika I. občnega zbora. II. Govor g. predsednika. III. Polaganje računa za l. 1885. IV. Volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Diletantsko gledališče v Sevnici) V nedeljo 27. decembra t. l. 1. predstava. I. „Garibaldi“. Gluma v enem dejanji. Spisal Julij Rosen. Poslov. Ivan Kalan. II. a) petje; b) igranje na citre. III. „Krojač Fips“ ali „nevarni sosed“. Burka v enem dejanji. Poslovenil D. Hostnik. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Ustopnina: Sedež v I. in II. vrsti 35 kr., v III., IV. in V. vrsti 20 kr., drugi prostori po 10 kr. — Ustopnice se prodajajo po dnevi v lekarni gosp. V. Medica v Sevnici in zvečer pri kasi. Ker je čisti dohodek namenjen v podporo ubozih učencev tukajšnje ljudske šole, se tudi nadplačila hvaležno vsprejemajo.

— (Zahvala.) Odboru gosp. za oblačevanje ubogih šolarčkov je najprijetnejša dolžnost, da se v imenu s popolnimi zimskimi oblačili obdarovanih otrok najpristrčneje zahvaljuje slavnemu vodstvu hranilnice v Ljubljani za veledušno naklonjeni dar v znatnem znesku 250 gld. a. v.

V Ljubljani dne 20. grudna 1885.

Za odbor:

Karolina pl. Bleiweisova.

Marija Murnikova.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Krakovo 24. decembra. Zebrani na wspolnym obchodzie wigilijnym czlonkowie „Sokola“ w Krakowie pija zdrowie „Sokola“ slovenskeho v Ljubljane i zaselaja sokolskie braterskie pozdrowienie.

Dunaj 24. decembra. Po poročilih časopisov sešel se bode državni zbor stoprav v 20. dan januarja. Rojstni dan cesarice praznoval se je slovesno po vseh cerkvah v prisotnosti oblastev in mnogobrojnega pobožnega občinstva.

Trst 23. decembra. Za ladije z Beneškega prihajajoče odredilo je trgovinsko ministertvo brzozjavno petdnevno opazovanje, mesto sedanjega 24. urnega.

Gradec 23. decembra. V dinamični tovarni pri sv. Lambrehtu razletela se je perilnica. Trije delavci mrtvi, trije ranjeni. V samostanu 200 šip utrlih, v trgu tudi mnogo.

Vspešni zdravilni uspeh. Vsakršno trganje po hrbtu in udih ter bolečine v členkih vspešno ozdravi mazanje z Moll-ovim „Francoskim žganjem“. Cena steklenice 80 kr. Vsak dan razpošilja po poštne povzetki A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 4 (11—9)

(Koristna ustna voda.) Redna poraba desinfekcijske ustne vode je gotovo varstvo proti vrtnim boleznim otrok. Pristni Bittner-jev koniferni sprit je izvrstna ustna voda, ki ima v sebi tvorni kislik in razruši infekcijske klice. — Kje se dobiva, glej denašnji inšertat. (537)

Poslano.

Bolezni vsake vrste, zlasti bolezn živcev, padico, bolečine v želodeci, nervozno šumenje po ušesih, trganje po ušesih, slab posluš, glavobolje, migreno, bledico in mrvice ozdravlja po racionalnej zanesljivi metodi. Pri bolnih na pljučih in nadušljivih dosežemo v štirih tednih čudovite uspehe. Prosimo obširno poročilo poslati nam s pridejano marko za odgovor.

Privatna klinika „Freisal“ v Solnogradu. (Avstr.) (708—4)

Poslano.

Zdravi zrak je življenje. Jeden najdragocenejših darov prirode je čisti lepodiseči zrak naših jelovih gozdov. Ponuja nam kislik, ozon, duha smole in cvetja, da si okrepčamo naša trudna pluća in oživimo naše živce. Gozdni duh pa nam v sobi popoln nadomesti G. Ghillany-jev „gozdni bouquet“ (tovarnica in glavna zaloga pri G. Wettendorfer-ju, na Dunaji, Hernals). Zaradi svojih zdravilnih in praktičnih lastnosti se je ta izdelek hitro priljubil pri nas in v inozemstvu. Ghillany-jev gozdni bouquet prinaša okrepčujoči in oživljajoči gozdni duh z ozonom v sobo in tu širi razpršen duh jelovega gozda. Dobro upliva na živce in kožo, ako se pridene kopalne ali umivalne vodi, ter se zaradi teh dobrih lastnosti more vsem priporočati in bi ne smel manjkati v nobeni rodbini.

Listnica upravištva. Slavno narodno bralno društvo v Orhku. Prejeli 8 gld. naročnine, katero smo zaračunali 4 gld. za 3. kvartal, druge 4 gld. pa od 15. decembra 1885 do 15. marca 1886.

Umrli so v Ljubljani:

22. decembra: Neža Muzlovič, hišnega posestnika žena, 39 let, Hradskega vas št. 13, za Brighovo boleznijo.
23. decembra: Šimon Žitnik, uradnik, 54 let, Strelške ulice št. 14, za jetiko.

V deželnej bolnici:

21. decembra: Andrej Naglič, dninar, 37 let, Dementia paralitica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
23. dec.	7. zjutraj	743.62 mm.	—11.0° C	sl. sev.	megla	1.90 mm.
	2. pop.	741.86 mm.	—5.4° C	brevz.	megla	
	9. zvečer	742.20 mm.	—7.8° C	brevz.	megla	snega.

Srednja temperatura — 8.1°, za 5.6° pod normalom.

Dunajska borza

dné 24. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	82 gld. 95	kr.
Srebrna renta	83	30
Zlata renta	110	—
5% marena renta	100	05
Akcije narodne banke	872	—
Kreditne akcije	293	70
London	126	05
Srebro	—	—
Napol	9	98
C. kr. cekini	5	98
Nemške marke	61	90
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 127	50
Državne srečke iz l. 1861	100 gld. 170	—
Ogrska zlata renta 4%	100	—
„papirna renta 5%“	91	60
5% štajerske zemljišne odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 117	50
Zemlj. obd. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	125	90
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	115	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50
Kreditne srečke	100 gld. 180	—
Rudolfove srečke	10	18
Akcije anglo-avstr. banke	120	103
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	196	75

Slovinci! Pozor!

Nov, izvorno ilustriran šaljiv in satirski list

„ROGAČ“

prišel bode z novim letom izhajati po dvakrat na mesec in sicer 1. in 15. dan na celi poli (osem strani) velike četvorke.

Naročnina 3 gld. za celo leto, 1 gld. 50 kr. za polu leta in 80 kr. za četrt leta blagovoli naj se pošiljati (733—3)

upravištvo „ROGAČA“

v Ljubljani, na Kongresnem trgu, v R. Kirbischevi hiši.

Proda se iz proste roke

hiša v Vnanjih goricah št. 3

pri Brezovici, v dobrem stanu, s 6 sobami, podom, tremi obokanimi štalami, obokanim hlevom, vodnjakom 11 sežnjev globokim, prodajalnicco, za gostilno ali kupčijo pripravno, z velikim lepo nasajenim vrtom, proti dobri kupni pogodbi, da se plača v obrokih. Za odpis in prepis ni treba imeti nobene skrbi. — Natančneje se izve pri G. Janezu Zdešar-ju, po domače Japelj-ju, v Vnanjih goricah št. 39, pošta Ljubljana. (752)

Vabilo.

Že mnogo let sem oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos sl. občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca Karl Karinger na mestnem trgu št. 8 in Albert Schaffer na kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega pa bo mestni magistrat letos te listke po naročilu sl. mestnega odbora po uradnih organih zaradi lagodnosti p. n. občinstvu razpošiljal tudi po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodi si za novo leto bodi si za god, je kakor dosedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisani poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti torej niso stavljene meje. Pismenim pošiljatkam naj blagovoli dodati se razložna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 10. decembra 1885. (739—3)

Piccoli-eva esenca za želodec.
katero pripravlja
G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.
Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pism in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemoroidje, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.
Pošilja izdelovatelji po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.
Pri večem številu dobi se primeren odpust.
(348—36) **Cena steklenic 10 novo.**

Odlikovan s pohvalo Njega Veličastva cesarja avstrijskega! (755—1)
Okrepčujoči, ozona bogati gozdni duh v sobi
se doseže le s razpršenjem lekarja Ghillany-ja gozdnega bouquetu.

Pripravljen je iz svežih konifernih brstov in lepo dišečih gozdnih cvetov, razkuži in čisti zrak, oživlja sapne organe, ter bi ne smel manjkati v nobeni otroške, bolniške in sploh stanovanjske sobi. Ako se pridene kopalne vodi, gozdni bouquet s svojimi okrepčujočimi in oživljajočimi kakovostmi dobrodejno upliva na živce in kožo, ravno tako se lahko prilije vsak dan vodi za umivanje. Zaradi trajnega svojega lepega duha je gozdni bouquet odličen za parfumiranje v sobi in izvrsten parfum za robove.
1 velika steklenica 1 gld., majhna 60 kr.

Glavna zaloga in tovarnica: **G. Wettendorfer, Wien, Hernals.** Zaloga v Ljubljani: **G. Piccoli, lekar.**

Važno
za trpeče na prsih in pljučah.
Neogibno potreben zoper kašelj, hripavost, zasliženje, katar in oslovski kašelj, za take, ki želé dobiti čist in krepek glas, za škrofeljnaste, krvirone, slabotne, bledične in krvirvene je
sok kranjskih planinskih zelišč,
s podfosforno kislim apnom in železom pomešan.
Lastni izdelek. Cena 56 kr.
Dobiva se v (673—7)
LEKARNI TRNKOCZY
zraven rotovža v Ljubljani.
Razpošilja se vsak dan po pošti.

Proti vratobolju
vsake vrste, kakor angini, davici, akutnem in kroničnem vratnem kataru in proti smrdljivi sapi iz ust naj se rabi
Bittner-jev Coniferni sprit
kot ustna voda, ki se je že večkrat dobro pokazala in je zlasti neobhodna za šolo obiskujočo mladino.
Cena steklenice 80 kr., 6 steklenic 4 gld. (536—3)
Bittner-jevo Coniferno milo
je izvrstno toaletno milo, po nji se dobi in obvaruje nežna koža ter je radi njenih desinfekcijskih lastnosti priporočati kot otroško milo.
Cena kosu 35 kr., 3 kosi veljajo 1 gld.
Glavna zaloga pri
Juliji Bittner-ji, lekarji v Reichenau, Spod. Avstr., in glavna zaloga za Kranjsko pri
U. pl. Trnkoczy-ji, lekarji v Ljubljani.
Vsak kos ima Bittner-jevo varstveno znamko.

Čiščenje in zboljšanje vina.

Najgotovjše, najhitrejše in najcenejše sredstvo za čiščenje in zboljšanje vina in popraviljanje bolnega vina je

prava francoska galerta

trrdke **COIGNET & C.** v Parizu, Lyonu, Marseilleu.

To zajamčeno sredstvo z navodilom, kako je rabiti, se vedno dobiva pri trrdki

A. HARTMANN v Ljubljani,

pisarna v Tavčar-jevi palači. (587—24)

H. BRANCHETTA

zaloga klobukov

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 7, poleg gledališča.

priporoča svojo bogato zalogo svilnatih in klobukov iz klobučine, kap, specialitet klobukov za dečke, slamnikov vsake vrste. (495—24)

CHAPEAUX-CLAUQUES

domače in inozemske izdelke, po najnovejši obliki in načinu.

Najkulantnejša postrežba se zagotavlja.

J. RAUNICHER-jeva

zaloga čevljarskega blaga,

Židovske ulice št. 6,

priporoča častitemu občinstvu svoje lastnorodne izdelke čevljarskega blaga za gospode, gospe in otroke v najlepših izdelkih in po najnižjih cenah.
— Dalje opozarja imenovana firma na svojo bogato zalogo (603—21)

čevljev za dečke in deklice,

ki se izjemoma po jako znižani ceni razprodajejo.

Dobrote

prave dr. Popp-ove anatherin ustne vode priznava najvišja aristokracija.

Podpisana potrjuje c. kr. dvornemu zdravniku dr. J. G. Popp-u z veseljem, kakor je resnica, da je njega **anatherin ustno vodo** že dalj časa rabila in jo mora posebno priporočati ne samo zaradi njene dobrote, temveč tudi zaradi prijetnega okusa.

Dunaj.

(328—3)

Terezija kneginja Esterhazy.

Pristni anatherin izdelki imajo varstveno znamko.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarjih J. Swoboda, V. Mayr, U. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, G. Piccoli, dalje pri trgovcih C. Karinger, Vaso Petričič, Ed. Mahr, P. Lassnik, bratje Krisper; v Postojni: Fr. Baccarich, lekar; na Krškem: F. Böhmches, lekar; v Idriji: J. Warts, lekar; v Kranji: K. Šavnik, lekar; v Škofj. Loki: C. Fabiani, lekar; v Kočevju: J. Braune, lekar; v Ajdovščini: M. Guglielmo, lekar; v Litiji: J. Beneš, lekar; v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Radovljici: A. Roblek, lekar; v Novem mestu: J. Bergman, D. Rizoli, lekarja; v Kamniku: J. Močnik, lekar; v Trebnjem: J. Ruprecht, lekar; v Crnomlju: J. Blažek, lekar; v Vipavi: A. Leban, lekar

Konkurenca

slepariji s konjskimi žebračkami.

Že 50 let obstoječa

c. k. deželno pooblaščenca

tovarna za žebrake in koce

je nam naročila, da se naredi korenito konec konkurenci, ki se je pokazala,

njene izdelke solidnega, realnega in dobrega blaga

konjskih žebrak

od danes dalje

samo po gld. 1.60 komad

velike, debele, široke, nepokonejljive

žebrake

prodajati. Te žebrake so 190 centimetrov dolge in 130 centimetrov široke, z barvastimi kraji, debele kakor deska, tedaj res nepokonejljive.

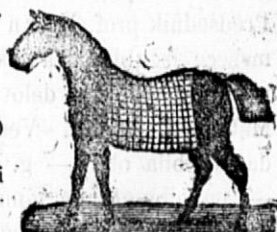
Razpošiljajo se proti gotovemu plačilu ali poštnemu povzetju. Vsak dan se razpošiljajo na vse kraje sveta in se povsod hitro priljubijo, ker se dajo rabiti tudi za posteljno odejo in so prepričane dvakrat toliko. — Naslov:

Exportwaarenhaus „zur Austria“,

Wien, Ober-Döbling, Mariengasse 31,

v lastnej hiši. (731—3)

Prosi se, dobro paziti na naslov.

svečar v Ljubljani. (747—2)

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 6, v Pau-
sohin-ovej hiši.

Blago se razpošilja, ne da bi se kaj zaračunilo
zavijanje, proti predpošiljateljvi zneska ali pa proti po-
vzetju. (721—3)

Zaloge na deželi imajo tam, kjer so naznanjene po
plakatih. (211—12)

3.5 Kr.

Svaritevi! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnežnje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalozah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinčeljske kapljice za želodce morajo imeti v sklenico vtišene besede: *Echte Mariazeller Magentropfen* — *Brady & Dostal* — *Apotheker*, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinčeljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spraviļeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nẽ-majoh teh znakov istinosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam takl slučaji takoj naznanijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (30-46)

CHAMPAGNE
AYALA & Co.
Glavna zaloga v Ljubljani pri
g. PETER LASSNIK-u.
Varstvena znamka.

Cesarsko, marcno
in Bock-pivo
iz pivovarne
bratov Koslerjev
(6-52) priporoča
v zabojih po 25 in 50 steklenic
A. MAYER-jeva
trgovina s pivom v steklenicah v Ljubljani.

Za zimsko zdravljenje!
Nova napolnitev
medicinalnega
ribjega olja.
Pristno in jako zdravilno.
1 steklenica 60 kr., dvojne velikosti 1 gold.
Prodaja (674-7)
LEKARNA TRNKOCZY
zraven rotovža v Ljubljani.

Erven Lucas Bols, c. k. dvorni zalagatelj,
ustanovljeno leta 1575,
katerih specialitete:
Curacao - Anisette, se dobi v prvih
(Curacao-sko aniško žganje) prodajalnicah v
deželi. (534-16)
Amsterdam,

Lastna skušnja je naj-
boljša!
Kdor dvomi, katero sredstvo bi rabil proti
revmatizmu ali bolečemu trganju po udih,
kupi naj za 40 kr. steklenico
pristnega
PAIN-EXPELLER
s morskim mačkom.
Sedemnajstletna skušnja in mnogobrojni vspehi
jamčijo, da se 40 kr. ni zastoj izdalo. Dobi se sko-
raj v vseh lekarnah*. Glavna zaloga: Lekarna pri
Zlatem levu v Pragi, Staro mesto.
* V Ljubljani: E. Birschitz, lekar. V Mariboru: J.
W. König, lekar. (613-12)

Polnivec za vinske in
pivske steklenice Ces. kr. patent.
s samozapornim kavč. ventilom.
S pritiskom na gumb otvori se na
konci cevi kavčukov ventil; te-
kočina se počasi vzdiguje v ste-
klenico, tedaj se **pivo**
preveč ne peni. — Ker
se samo zapre, **se ne**
zgubi nič vina ali
piva.
Lahko se nauči
vsakdo rabiti.

Kovinske vinske in piv-
ske pipe
za pritiskanje s samozaporom.
Ne morejo se **skisati**, kakor
lesene pipe, tedaj so **neškod-**
ljive. Praktična oblika, solidno
delo. Ker so trajne, za-
dostuje, da se **jedenkrat**
nap avijo, tedaj se mnogo
prihrani proti le-
senim pipam. Se trdno
zapirajo, se ni bati, da bi
pozneje pijača tekla ter
lahko snaziijo.

Cene: Polnivec za steklenice s kavčukovo cevjo vred gld. 2.20. Zavijanje 20 kr.
— Pipa za likere gld. 2.50. — Pipa za desertna vina gld. 3.50. — Točilna pipa
A gld. 4.50. — Sodna pipa B gld. 5.50. — Sodna pipa C gld. 6.50. — Sodna
pipa D gld. 8.50. — Ilustrovani ceniki zastoj in franko. (719-4)
H. HUTTER,
DUNAJ, IX., Maximilianplatz 3, poleg Votivne cerkve.
Prodajalcem na drobno daje se rabat. — Agentom za tukajšnji trg dober zaslužek.

Resolvirno milo,
katero je izumil in lastnoročno naredil
Fran Pichler, c. kr. živinski nadzdravnik v avstro-ogerskejski vojski,
ozdravi vsak vnanji nedostatek in spuščaj pri vsakej domači živini, ozdravi
vsak pogrešek, ki se tiče rabe ali lepote konj, ozdravi vsako pokvečenje,
naj bode novo ali staro, zlasti je **radikalno sredstvo pri šlezni in bole-**
činah na nogah, posebno **vnetji kit, odrgnjeni komata ali sedla.**
Resolvirno milo je radi izvrstnih kakovosti in naglega zdravljenja že
večkrat s **častilnimi spričali in priznanimi zahvalnimi pismi** odliko-
vano od kmetijskih društev, živinozdravnikov in mnogobrojnih posestnikov.
1 kos resolvirnega mila, 50 gramov čiste teže, za 10 bolnih konj, gld. 1.20.
1 " " " 120 " " " 25 " " " 2.40.
Vsakemu kosu resolvirnega mila pridejan je v deželnem jeziku navod, kako
je rabiti.

Glavna razprodajalnica za vse dele sveta pri Wasilewskem
(720-4) **& Pilaskem v Varšavi.**
Glavna zaloga za Kranjsko pri Viljemu Mayer-ju, le-
karji v Ljubljani, na Marijinem trgu. Nadalje se dobiva v
Ljubljani pri Mihi Kastner-ju, prodajalnici z materialnim
blagom, in v skoro vseh lekarnah in droguerijah Kranjske.
Da se ponarejanju izogne, ima vsaka škat-
ljica resolvirnega mila zraven stoječo, zakonito deponi-
rano varstveno znamko z našim imenskim počrkom.
Wasilewski & Pilaski v Varšavi.

NEUSTEIN-ove posladkorjene
KRI ČISTEČE PILE
SVETE ELIZABETE.
Boljši od vseh podobnih izdelkov, nájajo te pastilje **nič škodljivega v sebi; najuspešnejše**
se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, prehajalno mrazico, bolezni na koži, v mož-
janih in ženski bolezni; čistijo kri in lahko odpravljajo blato. Ni ga zdravila, ki bi bilo boljše in
pri tem popolnem neškodljivo zoper
telesno zapretje,
gotovi vir vseh bolezni. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane z jako
častnim pismom **dvornega svetnika Pitha.**
J dna škatljica s 15 pilami velja 15 kr. — Zavitek, osem škatljic skupaj, 120 pil, velja
samo 1 gld. a. v. (583-12)
Vsaka škatljica, ki nima firme: **Apotheke zum**
heiligen Leopold in na zadnji strani naše
varstvene znamke, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne
kupi.
Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplit-
nega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva
Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu
za rabo poleg stoječi podpis.
Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „ZUM HEILIGEN LEOPOLD“ des
PH. NEUSTEIN, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegeigasse.
V Ljubljani se dobivajo pri gospodu lekarji **Gabrijel Piccoli.**

Lekarna TRNKOCZY
zraven rotovža v Ljubljani,
hkratu
HOMEOPATičNA LEKARNA,
zaloga vseh domačih in tujih specialitet,
priporoča sledeče izdelke.
Vsakemu izdelku pridene se navod, kako je rabiti.

ANATERIN USTNA VODA, 1 stekle-
nica 40 kr.
BABY POWDER, ščupa za otroke
in odraslene debele ljudi, 1 škat-
ljica 30 kr.
BERGERJEVA KOSMETIČNA IN ZDRA-
VILSKA MILA.
VIJOLČNO GLICERINSKO MILO, 40 kr.
OBRAZNO LEPOTILO, imenovano „Damen-
toilette“, 1 steklenica 30 kr.
POMADA ZA LASE, po kateri lasje hi-
treje rastejo, po prof. Pithu, 1 gld. 60 kr.
TINKTURA ZA LASE, po kateri lasje hi-
treje rastejo, 1 gld. 85 kr.
TINKTURA ZA KURJA OČESA, 1 stekle-
nica 40 kr. s čopičem vred.
KOLINSKA VODA, v originalnih stekleni-
cah 1 gld. 50 kr. in 1 gld.
ŠMARNIČNI PARFUM, 1 steklenica 1 gld.,
kakor tudi drugi parfumi po proizvolj-
nih cenah.
MALAGA VINO, katero nepo-redno dobi-
vamo, v steklenicah po 30, 60 kr. in
1 gld. 10 kr.
MALAGA S CHINO, proti pomanjkanju
slasti do jedi itd., 1 steklenica 70 kr.
MALAGA Z ŽELEZOM, proti bledici, po-
manjkanju krvi itd., 1 steklenica 60 kr.
SLAJEVI ČUKRČKI, 10 kr. in po pro-
izvoljenih cenah.

GLICERINSKO MILO, 18 in 12 kr.,
kakor **MANDELNOVO, PEŠČENO**
MILO itd.
FRANCOSKO ŽGANJE, 1 mala ste-
klenica 20 kr., 1 velika stekle-
nica 40 kr.
BALZAM ZA OZEBLINO, 1 stekle-
nica 30 kr.
PARIŠKI PRAŠEK ZA DAME, beli in ru-
deči, 18 in 40 kr.
RUM, ki ga neposredno dobivamo, 1
30, 60 kr. in 1 gld.
SALICILNA USTNA VODA IN ZOBNI PRA-
ŠEK, 1 steklenica 50 kr., 1 škatljica
30 kr., do sedaj nedosegljiv izdelek,
ki se pa ne sme zamenjati s salicilno
kislino, ustno vodo in zobnim praškom.
TRPOTČEV SOK IN ČUKRČKI, proti kaš-
lju, hripavosti itd., ki so se že dosti-
krat za dobro izkazali, 1 steklenica
50 kr., 1 škatljica 30 kr., kakor tudi
PELINOV, SLIZNI, GUMI IN SALLMIA-
KOVI ČUKRČKI po proizvoljenih cenah.
ČAJ RUSKI, katerega neposredno dobi-
vamo, v zavitkih po 30 in 50 kr.
OGERSKO MAZILLO ZA BRADO, originalni
zavitek, (novo), se nikdar ne posuši,
1 20 kr.
ZOBNI PRAŠEK IN ZOBNA PASTA razne
vrste.

Ti izdelki in druge tu neomenjene specialitete prodajajo se
po ceni in razpošiljajo slednji dan po pošti. (644-9)

Jako koristna in primerna
božična in novoletna darila
dobé se pri
FRAN DETTER-JI
v Ljubljani,
vis-à-vis železnemu mostu, na Starem trgu šte. 1,
v podobi
jako elegantnih
šivalnih strojev,
F. Wertheimovih blagajnic
i. t. d. i. t. d.
po tovarniških cenah.
(743-2)
Nadalje velika izber
kmetijskih strojev.